

Sosiaali- ja terveystoimen tilinpäätös vuodelta 2021

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen Linja 4 A
00530 Helsinki
www.hel.fi/sote

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

3.3.2022

Sosiaali- ja terveystoimen tilinpäätös vuodelta 2021

Sosiaali- ja terveystoimen tilinpäätös vuodelta 2021 on laadittu kaupungin tilinpäätösohjeiden mukaisesti kirjanpitolakia noudattaen. Sosiaali- ja terveystoimen käyttömenot ja tulos muodostuivat yhteenlaskettuina seuraaviksi:

5 10 Sosiaali- terveystoimi (milj. eur)	TP 2020	TA 2021	Ylitysoikeus	Uusi TA	TP 2021	Ero 2020	Ero TA
Tulot yhteensä	177,3	176,3	146,0	322,3	347,3	170,0 ***	25,0
Menot yhteensä	-2 266,6	-2 306,4**	146,0	-2 452,4	-2 515,9	-249,3***	-63,5
Poistot	11,2	13,0		13,0	11,0	0,2	-2,0
Tilikauden tulos	-2 100,4*	-2 143,1		-2 143,1	-2 179,6	-79,2	-36,5

*pyöristys

**lisätty alkuperäiseen talousarvioon kaupungin palkkasuunnitelman määrärahat sosiaali- ja terveystoimelle, 2,7 miljoonaa euroa

**lisätty alkuperäiseen talousarvioon Apotin käyttöönoton siirtymisen vuoksi vuonna 2020 säästynyt toimintakate 8,2 miljoonaa euroa

*** tulot, ero 2020 ilman ylitysoikeutta 24,0 miljoonaa euroa

*** menot, ero 2020 ilman ylitysoikeutta 103,3 miljoonaa euroa

Koko sosiaali- ja terveystoimialan menoihin oli varattu vuoden 2021 talousarviossa ylitysoikeuden, 146,0 miljoonan euron kanssa 2 452,4 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveystoimen toteutuneet menot olivat 2 515,9 miljoonaa euroa, mikä ylitti käytettävissä olevat määrärahat 63,5 miljoonalla eurolla. Toimialan toteutuneet tulot olivat 347,3 miljoonaa euroa, joka ylitti talousarvion 25,0 miljoonalla eurolla.

Talousarvion määrärahatarkastelu talousarviokohdittain

Sosiaali- ja terveystoimen palvelut (5 10 01)

5 10 Sosiaali- ja terveyspalvelut (milj. eur)	TP 2020	TA 2021	Ylitysoikeus	Uusi TA	TP 2021	Ero 2020	Ero TA
Tulot	157,7	158,8	146,0	304,8	330,2	172,5	25,4
Menot	-1 521,7	-1 533,8*	146,0	-1 679,8	-1 756,7	-235,0	-76,9

* lisätty alkuperäiseen talousarvioon kaupungin palkkasuunnitelman määrärahat sosiaali- ja terveystoimelle, 2,7 miljoonaa euroa

Kaupunginvaltuusto myönsi 16.6.2021 koronaepidemian vuoksi 146,0 miljoonan euron ylitysoikeuden tuloihin ja menoihin sosiaali- ja terveystoimen palvelujen talousarviokohdalle, joka on huomioitu sosiaali- ja terveystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen palvelut talousarviokohdan uudessa talousarviossa.

3.3.2022

Sosiaali- ja terveystalouden tulomääräraha oli 304,8 miljoonaa euroa. Toteutuneet tulot olivat 330,2 miljoonaa euroa, joten tulot ylittivät 25,4 miljoonalla eurolla. Tulojen ylitys johtui pääosin valtionavustuksesta koronaepidemian välittömiin kustannuksiin ja rajaterveysturvallisuuden kustannuksiin, noin 166,0 miljoonaa euroa ja valtionavustuksesta sosiaali- ja terveystalouden uudistamisen hankkeisiin (Rakennehanke, Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus-hanke ja muut STM:n hankkeet), noin 8,5 miljoonaa euroa. Ilman valtionavustuksia sosiaali- ja terveystalouden tulot olisivat alittaneet budjetin 3,1 miljoonalla eurolla. Valtionavustukset kattoivat noin 86 prosenttia koronaepidemian välittömistä kustannuksista. Sosiaali- ja terveystoimi hakee takautuvasti vuodelle 2021 harkinnanvaraista avustusta keväällä 2022 valtionhaun käynnistyttyä. Harkinnanvaraisen avustuksen osuus on kansallisesti 80,0 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveystalouden menoihin oli talousarviossa varattu määrärahaa 1 679,8 miljoonaa euroa. Talousarviokohdan menot olivat 1 756,7 miljoonaa euroa, joka ylitti käytettävissä olevat määrärahat 76,9 miljoonalla eurolla. Talousarviokohdan ylityksestä oli niin sanottua teknistä ylitystä sosiaali- ja terveystalouden uudistamisen Rakenne- ja Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus- hankkeista ja muista STM:n hankkeista, noin 8,5 miljoonaa euroa. Koronaepidemiasta johtuvia ylitysoikeuden (146,0 miljoonaa euroa) ylittäviä kustannuksia oli yhteensä toimialatasoisesti 47,7 miljoonaa euroa. Palvelukokonaisuuksien, hallinnon ja toimialan yhteisten koronaepidemian kustannukset

Koronaepidemian välittömien kustannusten ja hoito- ja palveluvelan purkamisen toteutunut kustannusvaikutus oli 193,7 miljoonaa euroa (lisäkustannukset 198,9 miljoonaa euroa ja menosäästöt 5,2 miljoonaa euroa).

Ilman koronaepidemian kustannuksia ja sosiaali- ja terveystalouden uudistamisen hankkeiden teknistä ylitystä sosiaali- ja terveystalouden budjetti olisi ylittänyt 20,7 miljoonaa euroa. Muu ylitys johtui pääosin lastensuojelun, vammaistyön ja psykiatria- ja päihdepalvelujen asiakaspalveluostoista sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin käyttöönoton sijaiskustannuksista, joiden ylitys oli yhteensä ilman koronaepidemian kustannuksia noin 34,0 miljoonaa euroa. Ylityksiä kompensoivat suun terveydenhuollon, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön sekä hallinnon menosäästöt, noin 13,3 miljoonaa euroa.

Kaupunginvaltuusto myönsi sosiaali- ja terveystalouden talousarviokohdalle 79,0 miljoonan euron ylitysoikeuden 2.3.2022.

Menolajeittain merkittävimmin talousarvion ylittivät muiden palvelujen ostot 76,2 miljoonaa euroa ja asiakaspalvelujen ostot 29,5 miljoonaa euroa. Muiden palvelujen ostojen ylitykseen vaikutti koronataustaisen kustannukset, 90,2 miljoonaa euroa. Asiakaspalvelujen ostoissa suurin ylitys koostui lastensuojelun ja vammaistyön asiakaspalvelujen ostojen ylityksestä, 15,2 miljoonaa euroa sekä psykiatria- ja

3.3.2022

päihdepalvelujen ylityksestä, 8,9 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot puolestaan alittivat budjetoidun tason 22,8 miljoonaa euroa, jossa merkittävänä syynä oli henkilöstön rekrytointivaikeudet.

Koronaepidemian lisäkustannukset olivat kokonaisuudessaan 198,9 miljoonaa euroa, josta suurimmat lisäkustannukset tulivat testauksesta 90,2 miljoonaa euroa, henkilöstömenoista 35,4 miljoonaa euroa, muiden palvelujen ostoista 27,0 miljoonaa euroa ja suojatarvike- ja materiaalihankinnoista 21,2 miljoonaa euroa. Koronaepidemian menosäästöt yhteensä 5,2 miljoonaa euroa tulivat muun muassa vammaisten kuljetuspalveluissa sekä iäkkäiden, vammaisten päivätoiminnoista, jossa toiminnot olivat osan toimintavuodesta suljettuina tai supistettuina.

Koronaepidemian aiheuttama hoito- ja palveluvelka kohdistuu sekä kaupungin tuottamiin sosiaali- ja terveyspalveluihin, että Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tuottamiin erikoissairaanhoidon palveluihin. Koronaepidemia on heikentänyt edelleen lääkärin kiireettömälle vastaanotolle sekä suun terveydenhuoltoon pääsyä sekä kasvattanut erikoissairaanhoidon hoitojonoja. Rajoitustoimenpiteiden vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti lapsiin ja nuoriin sekä ikääntyneisiin. Näiden vaikutuksia tuleviin palvelutarpeisiin on vielä haastavaa ennakoida, mutta oletettavasti vaikutuksia on esimerkiksi lastensuojeluun, mielenterveyspalveluihin ja ikääntyneiden palveluihin.

Palvelukokonaisuuskohtaiset toteutumat olivat sosiaali- ja terveyspalvelujen talousarviokohdan osalta seuraavat (ulkoiset kustannukset):

Palvelukokonaisuus (1000)	Budjetti 2021	TP 2021	Ero	Ero %
Perhe- ja sosiaalipalvelut	429 840	441 621	-11 781	2,7%
Terveys- ja päihdepalvelut	364 605	377 156	-12 551	-3,4%
Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut	542 871	539 758	3 113	0,6%
Hallinto	51 083	45 670	5 413	10,6%
Toimialan yhteiset	291 402	352 445	- 61 043	-21,0%

- ulkoisten kustannusten tulosbudjetit sisältävät kaupunginvaltuuston 16.6.2021 myöntämän ylitysoikeuden (146 miljoonaa euroa), kohdennukset palvelukokonaisuuksittain

Perhe- ja sosiaalipalvelujen toteuma ylitti budjetin 11,8 miljoonaa euroa. Pääosa ylityksistä koostui asiakaspalvelujen ostoista, yhteensä 15,2 miljoonaa euroa ja muiden palvelujen ostoista, yhteensä 5,3 miljoonaa euroa. Alitusta budjettiin syntyi pääosin henkilöstömenoista, 7,9 miljoonaa euroa. Muut alitukset 0,8 miljoonaa euroa koostuivat avustuksista, vuokrasta ja materiaalihankinnoista.

3.3.2022

Lastensuojelussa budjetti ylittyi 4,8 miljoonaa euroa, vammaistyössä 6,8 miljoonaa euroa, lapsiperheiden hyvinvointi- ja terveystalvvelussa 1,4 miljoonaa euroa ja palvelukokonaisuuden yhteisissä menoissa 0,7 miljoonaa euroa. Nuorten palvelut ja aikuissosiaalityö alitti budjetin 1,9 miljoonaa euroa.

Lastensuojelussa ylitys johtui etenkin vaativan laitoshoidon asiakaspalvelujen ostoista ja perhehoidon ostoista. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on pysynyt ennallaan, mutta erityis- ja vaativan tason laitoshoidon tarve on edelleen kasvanut ja vaativahoitoisten lasten osuus sijoitetuista lapsista on kasvanut. Lastensuojelussa koronaepidemian kustannuksia oli noin 1,6 miljoonaa euroa.

Vammaistyö ylitti budjetin 6,8 miljoonaa euroa. Ylitystä budjettiin oli etenkin asiakaspalvelujen ostoissa, 10,0 miljoonaa euroa ja muiden palvelujen ostoissa, 2,5 miljoonaa euroa. Asiakaspalveluostojen ylittymisen syynä ovat asumispalvelujen kasvanut asiakasmäärä ja erityisen vaativan (mukaan lukien tahdosta riippumattoman) laitoshoidon kustannukset. Muiden palvelujen ostojen ylitystä selittää kasvanut työvoiman vuokrauksen käyttö oman toiminnan henkilöstövajeen vuoksi.

Menosäästöä syntyi henkilöstökustannuksissa, 4,4 miljoonaa euroa. Muuta menosäästöä syntyi noin 1,4 miljoonaa euroa avustuksissa ja materiaalihankinnoissa, muun muassa koronaepidemian johdosta kuljetuspalveluissa ja työ- päivätoiminnassa toiminnan supistumisen vuoksi.

Vammaistyössä koronaepidemian kustannusvaikutus oli 0,2 miljoonaa euroa (lisäkustannuksia 1,3 miljoonaa euroa ja menosäästöjä 1,1 miljoonaa euroa).

Lapsiperheiden hyvinvointi- ja terveystalvveluissa ylitys, 1,4 miljoonaa euroa koostui asiakaspalvelujen ostoista ja muiden palvelujen ostoista. Asiakaspalvelujen ostot koostuivat pääosin neuvola- ja perhetyössä lapsiperheiden kotipalvelujen palveluseteliostoista, asiakaspalvelujen ostoista lastensuojelun ja vammaistyön asiakkaille ja asiakaspalvelujen ostoista muilta kunnilta. Lapsiperheiden hyvinvointi- ja terveystalvvelussa koronaepidemiasta johtuvia lisäkustannuksia oli 0,8 milj. euroa.

Nuorten palvelut ja aikuissosiaalityö alitti budjetin 1,9 miljoonaa euroa. Alitusta syntyi henkilöstömenoissa, asiakaspalvelujen ostoissa ja materiaalihankinnoissa, yhteensä 3,6 miljoonaa euroa. Ylitystä oli muiden palvelujen ostoissa ja avustuksissa 1,7 miljoonaa euroa. Koronaepidemian kustannusvaikutus oli neutraali nuorten palveluissa ja aikuissosiaalityössä, sekä lisäkustannuksia että menosäästöjä oli 0,4 miljoonaa euroa.

Perhe- ja sosiaalipalvelujen yhteiset menot ylittivät budjetin 0,7 miljoonaa, jossa koronan lisäkustannuksia oli 0,5 miljoonaa euroa, muun muassa ruoka-aputoiminnasta.

3.3.2022

Terveys- ja päihdepalvelujen toteuma ylitti budjetin 12,6 miljoonalla eurolla. Terveys- ja päihdepalvelujen ylitys koostui pääosin kaupunginvaltuuston 16.6.2021 myöntämän koronaepidemian ylitysoikeuden ylittävistä kustannuksista. Terveys- ja päihdepalveluilla kohdennettiin koronaepidemian ylitysoikeutta 54,7 miljoonaa euroa ja koronaepidemian kustannusten toteutuma oli 65,9 miljoonaa euroa. Loppuylitys 1,4 miljoonaa euroa johtui psykiatria- ja päihdepalvelujen ylityksestä, jossa muuta kuin koronaepidemiaan liittyvää ylitystä oli 5,8 miljoonaa euroa.

Terveysasemat ja sisätautien poliklinikka ylitti budjetin 5,1 miljoonalla eurolla, joka johtui kokonaisuudessaan koronaepidemian kustannuksista. Terveysasemat ja sisätautien poliklinikalle oli kohdennettu ylitysoikeusesityksestä 50,6 miljoonaa euroa ja toteuma oli 56,9 miljoonaa euroa.

Psykiatria- ja päihdepalvelut ylitti budjetin 10,9 miljoonalla eurolla, josta koronaepidemian kustannusvaikutus oli 5,1 miljoonaa euroa. Loppuosa ylityksestä 5,8 miljoonaa euroa koostui lakimuutoksesta johtuvasta asumisen tuen ostopalvelujen lisääntymisestä.

Suun terveydenhuolto alitti budjetin 3,5 miljoonaa euroa. Suun terveydenhuollossa koronan lisäkustannuksia oli 3,9 miljoonaa euroa. Alitus koostui pääosin siitä, että ostopalvelutuottajat eivät pystyneet tuottamaan sopimuksen mukaisia palvelumääriä. (Terveys- ja päihdepalvelujen palvelujen toteumatiedot on pyöristetty, joten ero palvelukokonaisuuden toteumaan on 0,1 miljoonaa euroa).

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen toteuma alitti budjetin 3,1 miljoonaa euroa. Suurin alitus oli henkilöstömenoissa, 22,7 miljoonaa euroa ja materiaalihankinnoissa ja avustuksissa, yhteensä 3,9 miljoonaa euroa.

Ylitystä koostui sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluissa muiden palvelujen ostoissa, asiakaspalvelujen ostoissa ja vuokrissa, yhteensä 23,4 miljoonaa euroa. Suurin syy muiden palvelujen ostojen ylitykseen on työvoiman vuokraus oman henkilöstön ja sijaisten rekrytointivaikeuksien vuoksi. (Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen tiliryhmittäiset toteumat on pyöristetty, joten ero palvelukokonaisuuden toteumaan on 0,1 miljoonaa euroa).

Koronaepidemian kustannusvaikutus sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluissa oli 5,5 miljoonaa euroa (lisäkustannukset 9,1 miljoonaa euroa, menosäästöt 3,6 miljoonaa euroa).

Hallinto alitti budjetin 5,4 miljoonalla eurolla. Hallinnon alitukset koostuivat pääosin henkilöstökuluista, 3,5 miljoonaa euroa ja muiden palvelujen ostoista, 2,0 miljoonaa euroa. Ylitystä koostui vuokrasta 0,1 miljoonaa euroa. Hallintoon kohdennettiin kaupunginvaltuuston 16.6.2021 myöntämästä ylitysoikeudesta talousarvioon 8,2 miljoonaa euroa ja koronaepidemian lisäkustannukset olivat 7,3 miljoonaa euroa.

3.3.2022

Hallinnon henkilöstökustannusten budjetointiin vaikutti, ettei kaikkia sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen osallistuvien henkilöiden vuoden 2021 työpanosta ollut tiedossa budjetointivaiheessa ja henkilöstömenoihin budjetoitiin tarvetta enemmän. Palkkamenoja siirtyi hankkeisiin kesken vuoden ja säästyi väliaikaisesti hallinnosta. Koronan aiheuttama tukipalvelujen tarve osoittautui ennakoitua pienemmäksi.

Toimialan yhteiset ylitti budjetin 61,0 miljoonalla eurolla. Suurimmat ylitykset olivat palvelujen ostoissa, 11,7 miljoonaa euroa, jossa merkittävimmät ylitykset olivat laboratoriotutkimuksissa, (sisältää muun muassa koronaepidemian testauskustannukset 90,2 miljoonaa euroa, jotka olivat noin 30 miljoonaa euroa suuremmat kuin kaupunginvaltuuston myöntämän ylitysoikeuden kohdennukset yhteisiin, säästöä muissa laboratoriotutkimuksissa), materiaalihankinnoissa, muun muassa suojatarvikkeista, 20,2 miljoonaa euroa sekä henkilöstökustannuksissa, 20,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökustannuksissa on sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamisen kokonaisten projektihenkilöiden palkkakustannuksia sekä Apotti käyttöönnoton sijaiskustannukset.

Toimialan yhteisissä kustannuksissa oli koronaepidemian lisäkustannuksia noin 112,0 milj. euroa. Koronaepidemian kustannukset ylittivät toimialan yhteisissä kustannuksissa noin 42,0 miljoonaa euroa yhteisiin kohdennetun ylitysoikeuden.

Helsingin kaupunkikonsernin kokonaistulos ei mahdollistanut tulospalkkion maksamista Helsingin kaupungin toimialoille ja virastoille.

Toimeentulotuki (5 10 02)

Toimeentulotuen menoihin oli talousarviossa varattu 15,0 miljoonaa euroa. Talousarviokohdan menot olivat 11,6 miljoonaa euroa, joka alitti käytettävissä olleet määrärahat 3,4 miljoonaa euroa. Arvioitu kasvu koronaepidemian vuoksi ei toteutunut toimeentulotuen asiakasmäärissä tai kustannuksissa.

Toimeentulotuen tulomääräraha oli 2,6 miljoonaa euroa. Tulojen toteuma oli 1,3 miljoonaa euroa, joten tulot alittivat budjetin 1,3 miljoonalla eurolla.

Valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut (5 10 03)

Valtion korvaamille maahanmuuttopalveluille oli talousarviossa varattu määrärahaa 13,0 miljoonaa euroa, joka toteutui lähes budjetin mukaisesti, 12,9 miljoonaa euroa. Valtion korvaamien maahanmuuttopalvelujen menot ovat kaupungin näkökulmasta valtiolta laskutettavia eriä, jotka laskutetaan täysimääräisesti. Valtion korvaamien maahanmuuttopalvelujen tulomääräraha oli 14,4 milj. euroa. Tulojen toteuma oli 15,1 miljoonaa euroa, joten tulot ylittyivät 0,7 miljoonaa euroa. Valtion korvaamien

3.3.2022

maahanmuuttopalvelujen talousarviokohta on nettobudjetoitu ja sitova toimintakate oli 1,4 milj. euroa. Tulojen ylityksen vuoksi sitova toimintakate toteutui 0,8 miljoonaa euroa talousarviota parempana.

Apotti (5 10 04)

Apotille oli varattu talousarviossa määrärahaa 49,3 miljoonaa euroa ja toteuma oli 45,3 miljoonaa euroa, joten menot alittivat budjetin 4,0 miljoonalla eurolla. Kaupunginvaltuusto päätti 17.2.2021 siirtää Apotin käyttöönoton siirtymisen vuoksi vuoden 2020 Apotin määrärahoja Apotin talousarviokohdalle vuodelle 2021 toimintakatteen ylityksen verran, vajaan 8,2 miljoonaa euroa, joka on lisätty Apotin talousarviokohtaan. Tulomääräraha oli 0,5 miljoonaa euroa, ja tulot ylittivät budjetin 0,1 miljoonalla eurolla.

Apotin talousarviokohta on nettobudjetoitu, ja sitova toimintakate oli 48,8 miljoonaa euroa. Toimintakate toteutui 4,1 miljoonaa euroa talousarviota parempana.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (5 10 05)

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (HUS) talousarviokohdalle oli varattu määrärahaa 695,3 miljoonaa euroa. Talousarvion toteuma oli 689,4 miljoonaa euroa, joten menot alittuivat 5,9 miljoonalla eurolla. Vuoden 2021 viimeisessä virallisessa ennusteessa (31.8. tilanteessa) HUSin talousarviokohdan arvioitiin ylittävän Helsingin HUSin talousarvion 22,1 miljoonaa euroa. Helsingin HUSille asettama talousarvio alittui HUSin ennakoitua suuremmasta loppuvuonna maksetusta ylijäämän palautuksesta, 21,0 miljoonaa euroa, HUSin saamasta valtionavustuksesta koronaepidemiaan sekä loppuvuonna kiihtyneen koronaepidemian vuoksi elektiivisen toiminnan arvioitua suuremmasta vähentymisestä.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Sosiaali- ja terveystoimessa talousarviossa 2021 olivat seuraavat sitovat toiminnalliset tavoitteet:

1. Edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä. Tavoite ei toteutunut kaikkien mittareiden osalta.
 - Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä HUS:n kanssa yhdessä konseptoituun lapsen ja nuoren mielenterveysongelmien ilmiöpohjaiseen palveluketjuun suunniteltu portaittainen toimeenpanosuunnitelma etenee suunnitellusti.

Mittari toteutui. Työ etenee kaikkien kuuden toimenpiteen osalta pääosin suunnitellusti. Lasten psykiatrinen työryhmä on aloittanut toimintansa ja yhteistyötä kaupungin eri toimijoiden sekä HUSin on tiivistetty. Nuorten palveluiden kehittämisen osalta on ollut haasteita, mutta nyt edistymistä on tapahtunut. Yhteistyö koulujen ja oppilaitosten sekä erikoissairaanhoidon kanssa on toteutunut toimenpiteiden tavoitteiden mukaisesti. Näyttöön perustuvien menetelmien käyttöönotossa on edistytty ja uudenmaantasoinen nepsypalvelupolun kehittäminen on aloitettu.

- Lähisuhdeväkivalta lapsiperheissä -palveluketjun toimeenpano etenee suunnitellusti.
- Mittari toteutui. Kehittämistoimenpiteet ovat edenneet tavoitteen mukaisesti. Esimerkiksi: ACE seulan käyttöön liittyvä tutkimus- ja kehittämispilotti neuvolassa sekä TURVA10 menetelmän pilotti kouluterveydenhuollossa valmisteltu ja toteutuvat, lapsen haastattelu lapsen kohdistuvan väkivaltaepäilyn tilanteissa erikoistumiskoulutus lastensuojelun sosiaalityöntekijöille toteutunut ja arvioitu 8/21 mennessä, Vanhempana Suomessa ryhmäinterventio ulkomaalaistaustaisille vanhemmille käynnistynyt ja tutkimusyhteistyö alkanut, LASTA seuralomakkeen ja monialaisen LASTA-palaverin pilotti käynnissä.
- Psykiatrisessa avohoidossa olevien potilaiden sairaalapäivien määrä on tasolla 2,20 hoitopäivää/avohoitopotilas. Tavoite saavutetaan avohoidon laadullisella kehittämisellä ja sen eri muotoja vahvistamalla.

Mittari toteutui. Sairaalapäivien määrä avohoidossa olevien potilaiden osalta väheni, toteuma oli 1,96, kun tavoite oli 2,20.

- Kotihoidossa on kattavasti käytössä liikkumissopimus; vähintään 70 %:lle säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikkumissopimus.

Mittari ei aivan toteutunut, toteuma oli 69,5%.

2. Parannamme asiakaskokemusta ja asiakastytyväisyyttä.

- asiakaskokemus paranee terveysasemilla ja psykiatria- ja päihdepalvelussa vuoteen 2020 verrattuna.

Mittari ei toteutunut. Asiakaspalautelaitteet otettiin pois käytöstä koronaepidemian vuoksi 16.3.2020. Asiakaspalautelaitteita on otettu käyttöön vaiheittain 1.8.2021 jälkeen, mutta tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska kaikissa toimipisteissä asiakaspalautelaitteita ei ole otettu käyttöön lainkaan tai vastaajamäärä on jäänyt niin vähäiseksi, että tieto ei ole vertailukelpoista ja luotettavaa.

3.3.2022

3. Palvelumme ovat lähellä kaupunkilaisia ja helposti saavutettavissa. Tavoite ei toteutunut. Sitovan toiminnan tavoitteen seitsemästä mittarista toteutui kaksi.

Terveysaseman hoitotakuun toteutuminen:

- ensikontaktissa toteutunut hoito, tavoite 75%

Mittari ei toteutunut. Ensikontaktissa toteutunut hoito toteutui 1.1-23.4.2021 ajanjaksolla 83 prosenttisesti. Ensikontaktissa toteutuneen hoitomittarin tiedot raportoidaan ajanjaksolta 1.1-24.3 ennen Apotti-tietojärjestelmän käyttöönottoa, koska Apotin työnkulusta ja kirjaamistapojen muutoksista johtuen loppuvuoden tietoja ei saada luotettavasti.

- kiireellisen hoidon toteutuminen samana tai seuraavana arkipäivänä, tavoite 80%

Mittari toteutui. Kiireellinen hoito samana tai seuraavana päivänä toteutui ajanjaksolla 1.1-23.4.2021 tavoitteiden mukaisesti hoitajilla ja lääkäreillä 100 prosenttisesti. Ajanjaksolla 24.4-31.12.2021 kiireellinen hoito samana tai seuraavana päivänä toteutui tavoitteiden mukaisesti hoitajilla 89 prosenttisesti ja lääkäreillä 97 prosenttisesti.

- kiireettömän hoidon toteutuminen 10 vuorokauden aikana, tavoite 70%

Mittari ei toteutunut. Kiireetön hoito ajanjaksolla 1.1.-23.4.2021 toteutui 10 vuorokaudessa hoitajilla 99 prosenttisesti ja lääkäreillä 84 prosenttisesti. Ajanjaksolla 24.4-31.12.2021 kiireetön hoito toteutui 10 vuorokaudessa tavoitteiden mukaisesti hoitajilla 78 prosenttisesti ja lääkäreillä 52 prosenttisesti.

- Vuonna 2020 alkanut henkilökohtaisen avun projekti jatkuu ja saatetaan palvelusuunnitelmien päivitys loppuun niin, että kaikkien niiden asiakkaiden joiden henkilökohtaisen avun määrä on 20h/vrk tai enemmän palvelusuunnitelmat on päivitetty 2020-2021 aikana.

Mittari toteutui. Toteuma oli 100%.

Suun terveydenhuollossa välitön yhteydensaannin toteutuminen:

- kiireettömän hoidon takaisinsoittolinja on käytössä koko virka-ajan

Mittari ei toteutunut. Takaisinsoittolinja jouduttiin viimeksi katkaisemaan 21.5.2021.

- suun terveydenhuollossa välitön yhteydensaanti toteutuu, kiireettömän hoidon takaisin soittoon vastataan samana päivänä, tavoite 90%

3.3.2022

Mittari toteutunut. Syksyllä takaisinsoiton puheluruuhkaa purettiin ja takaisinsoiton hoitojonoa ei ole ollut 22.9.2021 jälkeen. Tämän jälkeen vuonna 2021 viitenä päivänä talousarvion sitovaa 90 % vastaustavoitetta ei ole saavutettu.

Suun terveydenhuollon yhteydensaannin haasteiden taustatekijöinä ovat olleet henkilöstöpula, sähköisten palvelujen heikko saatavuus asiakkaille, puheluiden suuri määrä per vastaaja sekä tekniset ongelmat.

Toimintaympäristön muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia terveystalouden riittävyyteen. Koronaepidemian vuoksi terveysasemien ja suun terveydenhuollon henkilöstöresursseja on osin siirretty koronaepidemian testaukseen, jäljitykseen ja rokottamiseen.

Kiireetöntä hoitoa ei olla terveysasemilla päästy tekemään epidemiasta johtuen missään vaiheessa. Alkusyksystä 2021, koronatilanne vaati merkittäviä panostuksia delta-variantin leviämisen takia. Samaan aikaan kysynnässä näkyi selkeä nousu pandemian aiheuttaman palveluvelan takia. Toisin sanoen, vaikka lääkäri työvoimaa oli vakansseihin nähden varsin hyvin, siitä osa on jatkuvasti suuntautunut epidemian hallintaan ja koronapotilaiden hoitamiseen ja toisaalta kysyntä on ollut arvioiden mukaan tavanomaista suurempaa nimenomaan kiireettömän hoidon osalta.

- 20% säännöllisen kotihoidon asiakkaista on kuvallisen etähoidon asiakkaita

Mittari ei toteutunut, toteuma oli 14,5%. Koronaepidemian ja asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin käyttöönoton vuoksi henkilökunnalla ei ollut riittävästi resursseja etähoidon tiedottamiseen ja opettamiseen säännöllisen kotihoidon asiakkaille. Myöskään sijaisia ei ole saatu rekrytoitua tarvetta vastaavaa määrää.

Lisäksi koronaepidemia on vaikeuttanut maailmanlaajuisesti laitepulaa, eikä asiakkaille tarjottavia etälaitteita (tietokonetabletteja) saatu suunnitellussa aikataulussa. Osa asiakkaista on myös valinnut lääkeautomaatin, joka hälyttää lääkkeenotosta, eikä etähoitoa, jossa etähoitaja hälyttää.

4. Toimintamme on taloudellisesti kestävä ja tuottavaa toteutui.

- mittari: ympärivuorokautisessa hoidossa laitoshoidon osuus vähenee edelliseen vuoteen verrattuna (laitoshoidossa olevien osuus kaikista ympärivuorokautisen hoidon asiakkaista)

Mittari toteutui. Ympärivuorokautisen laitoshoidon osuus oli vuoden 2021 lopussa 20,15% (vuoden 2020 lopussa 22,07%)

3.3.2022

- mittari: sähköinen asiointi kasvaa vuoteen 2020 verrattuna

Mittari toteutui. Sähköinen asiointi kasvoi 28,1% vuoteen 2020 verrattuna.

Muut toiminnalliset tavoitteet ja HYTE-tavoitteet

Sosiaali- ja terveystoimialan muut toiminnalliset tavoitteet olivat seuraavat:

1. Lapsiperheiden sosiaalineuvonnassa uuteen asiakkaaseen ollaan yhteydessä kiireellisissä tilanteissa samana päivänä ja kiireettömissä tilanteissa viimeistään 3. arkipäivänä asiakkaan yhteydenoton jälkeen.

Tavoite toteutui pääsääntöisesti. Koronaepidemia on tuonut ajoittaista viivettä.

2. Tehtävien täyttöaste nousee sosiaalityössä, kotihoitossa, terveysasemilla ja sairaalassa (lääkärit ja sairaanhoitajat) vuoteen 2020 verrattuna.

Tavoite ei toteutunut minkään ammattiryhmän osalta. Henkilöstön saatavuus on suuri haaste toimialalla, jota koronaepidemia on edelleen vaikeuttanut.

Kaupunkiyhteiset HYTE-tavoitteet

Lasten ja nuorten harrastamisen mahdollisuuksia parannetaan ja lisätään tietoisuutta oman alueen vapaa-ajan toiminnoista.

- Sosiaali- ja terveystoimialalla tuetaan vähävaraisten perheiden tai syrjäytymisriskissä olevien lasten ja nuoren harrastustoimintaa ja vapaa-ajan toimintaa toimeentulotuen ja lastensuojelun taloudellisella avustamisella.

Toteutui. Lasten ja nuorten harrastustoimintaa on tuettu täydentävällä ja ehkäisevällä toimeentulotuella sekä lastensuojelun taloudellisella avustamisella.

- Perheiden palveluissa perheiden tilanteiden kartoituksen osana huomioidaan myös lasten harrastukset sekä ohjataan ja kannustetaan vanhempia tukemaan harrastustoiminnassa.

Toteutui pääsääntöisesti. Koronatilanteessa terveystarkastukset eivät ole voineet toteutua suunnitellusti. Toteutuneissa tapaamisissa henkilöstö on tuonut perheille tiedoksi lasten harrastusmallia. Tämä on osa perustyötä, joka toteutuu pääsääntöisesti.

- Toimiala osallistuu harrastamisen edistämisen kaupunkiyhteisen toimintamallin ja koordinaatorakenteen kehittämiseen.

3.3.2022

Toteutui. Sosiaali- ja terveystoimiala on aktiivisesti osallistunut kaupunkiyhteisen toimintamallin kehittämiseen.

Ikäihmisten liikkumisen edistäminen.

- Laajennetaan liikkumissopimuksen käyttöä kaikkiin sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluiden palveluihin (seniorikeskukset, sairaalat, kotihoito, kuntouttava arviointiyksikkö ja asiakasohjaukset sekä gerontologisen sosiaalityön yksiköt) tavoitteena 70 %:n käyttöönottoaste.
- Lisätään etäpalveluiden käyttöä yhteistyössä muiden toimialojen kanssa tuottamalla tuettuja etäryhmiä kotihoidon ja palvelukeskusten asiakkaille, käynnistämällä Geriatrian poliklinikan etäkuntoutuspilotti ja lisäämällä henkilökunnan osaamista asiakkaiden etäpalveluun ohjauksessa ja motivoinnissa.
- Vahvistetaan monitoimijaisessa yhteistyössä Stadin Seniori-infon verkkosivuston ja Seniori-infon neuvontapalvelun edellytyksiä antaa liikkumiseen kannustavaa tietoa ja ohjausta.

Tavoite ei kaikilta osilta toteutunut. Liikkumissopimuksen käyttöönotto laajeni kaikki sairaala-, kuntoutus ja hoivapalveluihin. Epidemiatilanteesta huolimatta 70 % kokonaistavoitteesta jäätiin vain vähän (68.4%). Etäpalveluja lisättiin suunnitellusti ja vahvistettiin liikkumiseen kannustavaa neuvontaa.

3.3.2022

Palvelujen määrälliset tavoitteet ja toteumat
(1000)

Suorite-, yksikkökustannus- ja taloustavoitteet					
	TA 2021	Ennuste 1/2021	Ennuste 2/2021	Ennuste 3/2021	tp 2021
Suoritavoitteet - Prestationsmål					
Lastensuojelu, avohuolto, lapset (ei kum.)	3 300	3 300	3 300	3 200	2 548
Lastensuojelu, laitoshoido, hoitovrk	217 000	208 000	215 000	211 000	214 936
Omaishoidontuki, asiakkaat, vammaistyö	1 900	1 900	1 900	1 900	1 946
Henkilökohtainen apu, asiakkaat r	2 850	2 950	2 900	2 900	2 739
SHL:n mukaista erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä (<18 vuotiaat)	1 800	2 000	2 100	2 000	1 992
SHL palvelutarpeen arviointien määrä perhe- ja sosiaalipalveluissa (lapset lkm)	9 800	9 500	9 500	7 900	8 003
SHL palvelutarpeen arviointien määrä perhe- ja sosiaalipalveluissa (aikuiset lkm)	6 000	5 800	5 800	5 600	5 157
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, käynti	430 000	350 000	350 000	350 000	256 177
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, muu asiointi	270 000	350 000	350 000	350 000	260 823
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, käynti	400 000	940 000	940 000	1 000 000	1 274 049
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi***	530 000	800 000	800 000	800 000	1 186 675
Hammashuolto, käynti	402 000	402 000	402 000	450 000	348 866
Hammashuolto, muu asiointi	26 600	14 100	14 100	8 500	2 927
Psykiatrian avohoitokäynti	175 000	151 100	172 000	172 000	288 284
Psykiatrian avohoito, muu asiointi	70 000	121 000	101 500	101 500	68 527
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät	64 000	64 000	62 000	62 000	59 729
Polikliininen päihdehuolto, as. käynnit vuoden aikana	52 000	48 000	50 000	50 000	40 449
Päihdehuollon laitoshoido (oma ja osto), hoitovuorokaudet yht.	21 000	21 000	23 000	23 000	22 602
Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut (oma ja osto), vrk	760 000	760 000	760 000	776 000	
Asunottomien asumispalvelut (oma ja osto), vrk	530 000	530 000	530 000	528 000	
Somaattinen sairaanhoito, päättyneet hoitajaksot	13 400	11 900	11 700	10 700	10 671
lääkäiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen hoito (palveluasuminen ja laitosasuminen)	1 450 000	1 430 000	1 435 000	1 428 000	1 432 519
Kotiin vietävät palvelut (ent. kotihoito), käynti*	3 250 000	3 500 000	3 650 000	3 548 000	3 753 931
Kotiin vietävät palvelut (ent. kotihoito) hoitoasiointi**	435 000	430 000	420 000	422 000	428 855
* Sisältää kotihoidon oman toiminnan, kuntouttavan arviointiyksikön ja kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet sekä osto- ja palvelusetelituotannon.					
** Sisältää kotihoidon oman tuotannon, kuntouttavan arviointiyksikön ja kotihoidon lääkäripalvelujen puhelut ja sähköisen asioinnin sekä kuvallisen etähoidon suoritteet.					
*** Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi muutettu, lisätty päivystysapu					

3.3.2022

Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelujen ja asunnottomien asumispalvelujen osalta kumulatiivista toteumaa ei ole pystytty raportoimaan.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen toimintatiedot ja suoritteet eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia, koska talousarviosuoritteissa on osin yksikkörajoituksia ja toimintakertomuksessa on mukana toimintojen kaikki suoritettiedot.

Vuoden 2021 määrällisten tavoitteiden toteutumiseen vaikutti monessa palvelussa koronaepidemia ja asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin käyttöönotto. Koronaepidemian vuoksi osa toiminnoista oli suljettuna tai supistettuina ja henkilöstöä siirrettiin muun muassa epidemiologiseen toimintaan ja erillisiin koronayksiköihin ja toimintoihin.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti otettiin käyttöön kolmessa vaiheessa vuoden 2021 aikana. Apotin tuotepäätely poikkeaa sekä kansallisesta että toimialalla käytössä olleesta tuotepäätelystä ja luokittelusta. Apotin tuomien uusien käsitteiden, koodistojen ja työkulun toimintamallien muokkaaminen vastaamaan kansallisia käsitteitä ja Helsingin sosiaali- ja terveystoimen aikaisempaa tuotepäätelyä vaatii määrittelytyötä Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa ennen kuin tietojen laatu ja vertailukelpoisuus edellisiin vuosiin voidaan varmistaa. Apotin raportointiominaisuuksien kehitystyö jatkuu vuoden 2022 aikana.

Investointitalous

(1000 eur)	TA 2021	TP 2021	Ero TA	Ylitysoikeus 2021
Tietotekniikka- hankinnat	-3 500	- 5 073	- 1 573	-3 652
Muut hankinnat	-5 500	- 6 021	- 521	- 5 707
Menot yhteensä	-9 000	-11 094	-2 094	-9 359

Määrärahaa käytettiin 11,1 miljoonaa euroa. Käytettävissä oli yhteensä 18,4 miljoonaa euroa, joka koostui talousarvioon varatusta 9,0 miljoonasta eurosta ja edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetystä 9,4 miljoonan euron ylitysoikeudesta.

Merkittävimpiä tietotekniikan investointeja ovat olleet Apotin käyttöönottoon liittyneet integraatiot, tietojen konversiot ja vanhojen tietojen KANTA-arkistoinnit. Lisäksi on otettu käyttöön myös uusia digitaalisia ratkaisuja, kuten chatbotteja ja ohjelmistorobotiikkaa. Merkittävimpiä muita hankintoja ovat olleet Haartmaninkatu1:n suun terveydenhuollon laite-, kaluste- ja tietotekniset hankinnat sekä Kampin perhekeskuksen, Myllypuron seniorikeskuksen, Kivelän terveysaseman, Apuvälineyksikön sekä muiden valmistuneiden tilahankkeiden irtokalustehankinnat sekä turvallisuusjärjestelmien päivitykset.

3.3.2022

Määrärahaa jäi käyttämättä 7,4 miljoonaa euroa.

Määrärahaa jäi käyttämättä rakennushankkeiden myöhästymisestä ja tavaratoimittajien toimitusvaikeuksien takia sekä tietotekniikkahankinnoissa kesken olevien hankkeiden toteutuksissa.

Kaupunginhallitus on 28.2.2022 esittänyt kaupunginvaltuustolle, että sosiaali- ja terveyslautakunnalle myönnettäisiin sosiaali- ja terveystoimialan esityksen mukaisesti 6,1 milj. euron ylitysoikeus vuoden 2022 talousarvioon. Kaupunginvaltuusto päättää irtaimen omaisuuden ylitysoikeuksista 15.3.2022.